

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α'.

— 27 Νοεμβρίου 1893. —

ΤΕΥΧΟΣ Η'.

ΤΟ ΡΟΒΕΡΤΕΙΟΝ ΚΟΛΛΕΓΙΟΝ

ΕΝ ΡΟΥΜΕΛΙ-ΧΙΣΣΑΡ

1863—1893.

ρό τιнос εὐγενῶς πάνυ ἀπεστάλη ἡμῖν ἀγγλιστὶ συντεταγμένον καὶ ἐν Λονδίῳ τετυπωμένον φυλλάδιον ἐκ 56 σελίδων σχήματος 8ου φέρον τὸν ἀπλούστατον τίτλον τόνδε: Robert College Constantinople Catalogue, 1893. Ὁ Κατάλογος οὗτος τῆς Ροβερτείου Σχολῆς εἶναι, ἂν μὴ ἀπατώμεθα, ὁ πρῶτος ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς τύποις εἰς φῶς διδόμενος, φέρει ἀμέσως μετὰ τὸ ἐξώφυλλον τὴν μαγευτικὴν εἰκόνα τοῦ Ρούμελι Χισσάρ, οὗτινος ἐπὶ τῶν ὕψωματων διακρίνονται περίπτα τὰ κτίρια, ἐνέχει ἀκριβεῖς καὶ ἱκανὴς πληροφορίας περὶ τῶν κατὰ τὴν σχολὴν καὶ κατὰ κεφάλαια ἴδια, καὶ ἐπομένως ἔχει οὐχὶ κοινὸν χαρακτῆρα, ἀλλ' ἀξίαν τινὰ ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἱστορίαν καὶ τὴν ὑπαρξίν τῆς Σχολῆς, ἥτις παρ' ἡμῖν εὐφρόμως δοῖται καὶ προκόπτει· καὶ δικαίως πρέπει νὰ προκόπῃ, διότι καὶ οἱ διέποντες τυρβάζονται περὶ ἐν καὶ μόνον, τὴν ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν τῆς Σχολῆς, οἱ διδάσκοντες εἴτε προφέσορες εἶναι, εἴτε δόκτορες, εἴτε μαγίστορες, εἴτε ἀπλοὶ ἱστρούκτορες, μακρὰν πάσης κοινωνικῆς ἢ οἰασδότη- ποτε ἄλλης τύψεως, μὴ ἔχοντες νὰ σκέπτονται περὶ τοῦ ἐπιουσίου ἃ τε ἐξησφαλίσμενοι, μὴ στέ- νοντες μηδὲ ὑποπτήσσοντες πρὸ τῶν ὑψιπλούτων καὶ τῶν ἐφόρων, ἀφίνονται ἐλεύθεροι ἐν χριστι- νικῇ ἀγάπῃ πρὸς τὸ τίμιον αὐτῶν ἔργον, νὰ ἐπιτελῶσι τὰ καθήκοντα αὐτῶν ἀνενόχλητοι καὶ ἀνεπηρέαστοι, ἵνα τὰς συνήεις σιγγιλλιώδεις φράσεις μεταχειρισθῶμεν.

Ἐπὶ τούτῳ δὲν ἐθεωρήσαμεν ἄσκοπον νὰ συλλέξωμεν ἐνταῦθα ὀλίγας τινὰς σημειώσεις περὶ τῆς Σχολῆς καὶ τῶν κατ' Αὐτὴν δίκην χρονολογίου ἀρυσάμενοι ταύτας ἐκ τοῦ φυλλαδίου ὅπερ ὑπ' ὄψιν ἔχομεν.

Ἰδρυτὴς τοῦ *Ροβερτείου Κολλεγίου* ἦν ὁ κ. *Χριστόφορος Ρ. Ροβέρτος*, ἔμπορος ἐκ Νέας Ὑόρκης· οὗτος ἀνέκαθεν μεγάλως ἐνδιεφέρετο περὶ τῶν λαῶν τῆς αὐτοκρατορίας, τὸ δὲ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ τοῦτο ἐκρατύνθη ὅτε διακοῦντος τοῦ κριμαϊκοῦ πολέμου ἐπεσκεύαστο τὴν Κωνσταντινούπολιν. Τὸ γεγονός ὅτι οὐδὲν μέχρι τότε ὑφίστατο καθίδρυμα ἀνωτέρας παιδείσεως παρ' ἡμῖν ἐνεποίησεν εἰς αὐτὸν ἐντύπωσιν, ὥστε τῷ 1860 προσεκάλεσε τὸν αἰδέσιμον κ. *Κύρον Ἀμλῆρον* δ. τῆς θεολογίας κλπ. νὰ συνενωθῇ αὐτῷ καὶ νὰ προσπαθήσῃ νὰ ἐξεύρῃ τ' ἀπαιτούμενα κεφάλαια πρὸς ἵδρυσιν Κολλεγίου ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπερ νὰ παράσῃ τῇ νεότητι ἀνευ διακρίσεως φυλῆς καὶ θρησκείας τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξασφαλίσῃ ἐαυτῇ ἀρτίαν μόρφωσιν ἵσῃ πρὸς τὴν λαμβανομένην ἐν πρώτης τάξεως ἀμερικανικῷ Κολλεγίῳ καὶ ἐδραζομένην ἐπὶ τῶν αὐτῶν γενικῶν ἀρχῶν. Ἐπελθὼν ὅμως ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἐν Ἀμερικῇ κατέστησεν ἀδύνατον τοῖς δύο εἰρημένους κυρίως νὰ προσελκύσωσι καὶ ἄλλους εἰς τὸ σχέδιον αὐτῶν· ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ δὲν ἀπέβαλον τὸ θάρρος αὐτῶν· τοὺναντίον μάλιστα αὐτοὶ μόνου ἀνέλαβον τὸ ἔργον. Ὁ κ. Ἀμλῆνος ἐπανακάμψας εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ μὴ εὐρὼν κατάλληλον εὐκαιρίαν ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἵδρυσιν ἰδίου κτιρίου ἀνέφξε τὰς θύρας τῆς Σχολῆς ἐν οἰκίᾳ, ἐνοικιασθεῖσα ἐπὶ τούτῳ ἐν Βεθεκίᾳ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1863. Καὶ ἰδοὺ νῦν τριακονταετῆς περίοδος τῆς ἐκ μικροῦ μεγάλης καταστάσεως Σχολῆς. Ὁ Ροβέρτος ἀποθανὼν τῷ 1878 κατέλειπεν ὑπὲρ τῆς Σχολῆς τὸ $\frac{1}{5}$ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, ἀνερχόμενον εἰς 400000 δολλάρια περίπου. (1)

Τῷ 1864 τὸ Κολλέγιον περιελήφθη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ ἔκτοτε ἀποτελεῖ μέλος αὐτοῦ, ὡς ἄλλα παρόμοια τῆς ἀμερικανικῆς μεγαλοπόλεως ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα. Τῷ 1869 ἀρθέντων πάντων τῶν ἐμποδίων, δι' ἰδίου αὐτοκρατορικοῦ ἰραδὲ ἐπιδοθέντος τῇ ἐνταῦθα πρεσβείᾳ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἀνεγνωρίζετο· καὶ τῇ 4 Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐτίθετο ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τοῦ πρώτου διὰ τὸ Κολλέγιον τοῦτο κτιρίου ἐν μεγάλῃ πομπῇ παρόντος καὶ τοῦ ἀμερικανοῦ πρεσβευτοῦ κ. E. G. Morris ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Ρούμελι Χισσαρίου ἐν τερπνῇ τοποθεσίᾳ τῶν ἀκτῶν τοῦ Βοσπόρου. Τὸ κτίριον συντελεσθὲν τῷ 1871 καὶ ἔκτοτε λειτουργοῦν φέρει τὸ ὄνομα Hamlin Hall (Ἀΐθουσα Ἀμλίνου). Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Robert καὶ νέον δεύτερον κτίριον ἐκτίσθη δαπάνῃ τῶν ἐν Ἀμερικῇ φίλων τῆς Σχολῆς, ὅπερ καὶ προικισθὲν ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς Ἀμερικανῶν ὠνομάσθη Science Hall (Ἐπιστημονικὴ αἴθουσα). ἌΤο Κολλέγιον, ὡς λέγεται αὐτῇ » λέξει, δὲν εἶναι ἔργον ἐνὸς μόνου ἀτόμου ἀλλὰ τῶν χριστιανῶν φιλανθρωπῶν τῶν ἐν ταῖς » Ἠνωμέναις Πολιτείαις καὶ πρὸς τούτους ποιεῖται ἐκκλησίαν διὰ τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς περαι- » τέρω αὐτοῦ ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον.»

Ἐκφράζεται δ' εὐχαριστίας διότι αἱ λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς ἐκ καρδίας ἀνταπεκρίναντο εἰς » τὰς ὑπὲρ αὐτῶν συμπαθείας τῶν Ἀμερικανῶν καὶ παρέχουσι τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτῶν εἰς τὸ » Κολλέγιον. . . Ἦν καὶ ἔσται μέλημα τῶν διεπόντων τὸ Κολλέγιον νὰ συνδυάσωσιν αὐτὸ » πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ καὶ νὰ καταστήσωσιν αὐτὸ, ὡς οἶδν τε, πρότυπον χριστιανικοῦ » κολλεγίου, κλπ. Ἡ Σχολὴ ὑφίσταται ἀπὸ 30ετίας, καὶ ἡ φήμη αὐτῆς βασιίζεται νῦν ἐπὶ » τοῦ χαρακτῆρος τῶν τελειοφοίτων αὐτῆς καὶ τοῦ ἔργου, ὅπερ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ τελοῦσιν.»

Ἡ ἐργασία τῆς Σχολῆς τελεῖται ἐν ταῖς ἄνω εἰρημέναις αἰθούσαις. Ἡ ἐπιστημονικὴ μάλιστα αἴθουσα ἐνεκαινίσθη πέρυσι κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1892 καὶ περιλαμβάνει τὸ Μουσεῖον, τὴν Βιβλιοθήκην καὶ τὸ Ἀναγνωστήριον, τὰ Ἐργαστήρια τῆς Φυσικῆς καὶ Χημείας, τὰ δωμάτια

(1) Ἐν δολλάριον δύναται 5 φράγκων

τῶν τάξεων τοῦ ἐπιστημονικοῦ τμήματος, ἅμα δὲ εὐρεῖται καὶ ὠραίαν αἰθουσαν διὰ τὰς δημοσίας τελετὰς τοῦ Κολλεγίου.

Ἡ Βιβλιοθήκη αὐτοῦ ἀριθμεῖ ὑπὲρ τοὺς 6000 τόμους καὶ ὁλονὲν πλουτίζεται, αἱ δὲ ἐπιστημονικαὶ συλλογαὶ εἶναι ἀληθῶς ἀξιόλογοι, διότι περιστρέφονται εἰς τὴν συλλογὴν ἐντοπίων καὶ τῆς αὐτοκρατορίας πραγμάτων, ὡς ὀρυκτῶν, πτηνῶν κλπ. ἰχθύων, ἐν οἷς διὰ διακοσίων περίπου εἰδῶν ἀντιπροσωπεύεται μόνον ὁ Βόσπορος. (1)

Ἐν τῷ Κολλεγίῳ διδάσκονται ξένοι γλῶσσαι ἡ ἀρμενικὴ, ἡ βουλγαρικὴ, ἡ γαλλικὴ, ἡ γερμανικὴ, ἡ ἑλληνικὴ, ἥτις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τοὺς ὀρθοδόξους καὶ προαιρετικὴ διὰ τοὺς λοιποὺς φοιτητάς, ἡ λατινικὴ, καὶ ἡ τουρκικὴ. Ὅπερ δὲ, πολλῆς παρατηρήσεως ἄξιον ἐφείλκυσε τὴν ἡμετέραν προσοχὴν εἶναι καὶ ἡ περὶ τὴν ἑλληνικὴν τέχνην καὶ ἀρχαιολογίαν ἐμμογή καὶ ἰδίως ἡ διδασκαλίᾳ τῶν μνημείων διὰ τῶν καταλλήλων φωτογραφιῶν καὶ δι' ἐπισκέψεων ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ Μουσείῳ. Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενοι οὐχὶ ἄσκοπον κρίνομεν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμοδίων καὶ τῶν βουλομένων συνιέναι ὅτι πρέπει καὶ καθήκον ἔχουσιν οἱ τὰ τοιαῦτα μαθήματα ἐν τοῖς καθ' ἡμῶς ἀνωτέροις σχολείοις διδάσκοντες ἅπαξ ἡ δὲ τοῦ σχολικοῦ ἔτους, εἰμὴ πλείοτερον, κατὰ τακτάς ἡμέρας νὰ ὀδηγῶσι τοὺς ἔχοντας ἐν τοιούτοις μαθήμασιν ἀφευκτον ἀνάγκην ἐποπτικῆς διδασκαλίας. Ἡ σοφὴ τοῦ Μουσείου διεύθυνσις εἶναι λίαν εὐδιάθετος νὰ παράσχῃ ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον εἰς τοιούτους προπαιδευτικοὺς σκοποὺς ἐν ἡμέρᾳ ἢ ὥρᾳ τακτῇ· ἀλλὰ φωνῇ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἀκούουσι μόνον οἱ ξένοι καὶ οἱ ἐπὶ ἡλυσίδας, διότι οὗτοι καὶ μόνον φαίνεται εἶναι ἱκανοὶ νὰ νοῶσι τὰ ἔργα τῶν ἀρχαίων, αὐτοὶ δὲ νὰ τιμῶσι καὶ νὰ ἐπισκέπτωνται αὐτά.

Ἐν τῷ Καταλόγῳ τούτῳ δημοσιεύονται καὶ τὰ ὀνόματα τῶν τε διδασκόντων μέχρι τοῦδε καὶ διδασκόντων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, οἷς ἀκολουθεῖ ἡ ἀρίθμησις κατ' ὄνομα τῶν τελειοποιησάντων ἀπὸ τοῦ 1868 καθ' ἕκαστον ἔτος. Ἰδιαιτέρα ἐγκύκλιος εἶχε διαπεμφθῇ πρὸς τοὺς τοὺς, δι' ἧς ἐζητοῦντο παρὰ τῆς διεύθυνσεως τῆς Σχολῆς α') ἡ νῦν διαμονὴ αὐτῶν β') ἡ σημερινὴ ἐνασχόλησις καὶ ἐργασία αὐτῶν γ') μετὰ τὴν ἐκ τῆς Σχολῆς ἀποφοίτησιν αὐτῶν ἐν ποταῖς σχολαῖς ἐξηκολούθησαν τὰς σπουδὰς αὐτῶν καὶ τίνων βαθμῶν καὶ τίτλων ἠξιώθησαν καὶ δ') τίνα ὑπηρεσίαν παιδευτικὴν, πολιτικὴν, οἰκονομικὴν, στρατιωτικὴν κλπ. ἔκοτε κατέχουσι. Σχεδὸν πάντες ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαίρεσεων ἀπήντησαν κατὰ καθήκον, δόντες ἕκαστος τὰς ζητουμένας πληροφορίας. Ἡ Σχολὴ θερμὰς ἐπὶ τῇ προθυμίᾳ αὐτῶν ταύτῃ ἀπονέμει εὐχαριστίας καὶ δράττεται τῆς εὐκαιρίας νὰ διαπέμψῃ αὐτοῖς θερμὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας, «Ἐκαστος, φέρεται ἐν τῷ Καταλόγῳ (σελ. 29), ὅς ἀναμνησκέται ὅτι ἡμεῖς ἐνταῦθα ἀναμνησκόμεθα αὐτῶν, καὶ ὅτι τὸ Κολλέγιον παρκαλοῦται τῇ σταδιοδρομίᾳ αὐτῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ ὑπερηφανίας (confidence, affection and pride)».

Κατὰ τὴν στατιστικὴν, ἀπὸ τοῦ 1863—1893 ἐφοίτησαν ἐν τῇ Σχολῇ 5149 μαθηταί, ὧν οἱ 274 ἀπεφοίτησαν. Ἐφέτος ἐν τῇ Σχολῇ φοιτῶσι 203.

Ἐκεῖνο δ' ὅπερ παρετήρησαμεν ἐν τῇ ἀπαριθμήσει τῶν τελειοποιτῶν ὅλων τῶν ἐτῶν (1868—1893) εἶναι τοῦτο ὅτι τὸ βουλγαρικὸν στοιχεῖον ὑπερπλεονάζει, καὶ ὅτι οἱ ἐν Βουλγαρίᾳ θέσεις κατέχοντες καὶ ὑπουργοὶ καὶ γραμματεῖς ὑπουργείων κλπ. γενόμενοι τὸ εὖ ζῆν τῇ Ρωβερτέῳ Σχολῇ ὀφείλουσιν.

Β. Α. ΜΕΤΑΚΙΔΗΣ.

(1) Ὑπ' ἀρ. 100 παρίσταται ὁ ἰχθὺς Hippoglossus gigas.